

บทนำ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมี ความรู้และการรับรู้ เกี่ยวกับสารเคมี ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีและพฤติกรรมการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกรหมู่บ้านป่าไผ่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย: ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลในกลุ่มประชากรที่ได้รับการตรวจหาสารพิษในเลือดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2546 จำนวน 102 คน ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเคมีปราบศัตรูพืช การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์และโทษของสารเคมีปราบศัตรูพืช ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีปราบศัตรูพืช และพฤติกรรมการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชแยกตามขั้นตอนก่อนการใช้ ระหว่างการใช้ และหลังการใช้ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์และโทษของการใช้สารเคมีกับพฤติกรรมการใช้สารเคมี และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีด้วย Correlation หรือ ANOVA

ผลการวิจัย: พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเคมีปราบศัตรูพืชจากแหล่งข้อมูล และสื่อต่าง ๆ ของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย โดยมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุมากที่สุด แต่สื่อหรือช่องทางของข่าวสารที่มีผลต่อระดับความเข้าใจของเกษตรกรและสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชมากที่สุดคือ เพื่อนบ้านในหมู่บ้าน เกษตรกรมีความรู้และการรับรู้ประโยชน์และโทษของสารเคมีในระดับมาก โดยเกษตรกรรู้เป็นอย่างดีว่าหากฉีดสารเคมีบ่อยจะทำให้มีโอกาสดับผลสารเคมีมากและจะมีการสะสมในร่างกาย เกษตรกรส่วนใหญ่อ่านฉลากที่ขวดหรือกระป๋องก่อนใช้ และมีความเห็นว่าเนื้อหาในฉลากที่คิดไว้มีความชัดเจนเหมาะสม ช่วยให้อ่านปฏิบัติได้ถูกต้องแต่ตัวหนังสือมีขนาดเล็กทำให้อ่านยาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่เกษตร มาให้การแนะนำความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับสารเคมี และมีข้อคิดเห็นในการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมในการให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยทั่วไปว่าควรมีลักษณะเนื้อหาสั้น ๆ เข้าใจง่าย ด้านพฤติกรรมการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกรก่อนการใช้สารเคมี ระหว่างการใช้สารเคมี และหลังการใช้สารเคมี เกษตรกรมีการปฏิบัติที่ถูกต้องในระดับมากหรือปฏิบัติอย่างถูกต้องทุกครั้งที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสารเคมี ยกเว้นในเรื่องการติดป้ายแจ้งเตือนว่าเป็นพื้นที่ฉีดพ่นสารเคมี

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์และโทษของการใช้สารเคมี และพฤติกรรมการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่า การรับรู้ในเรื่องสารเคมีปราบศัตรูพืชช่วยให้การกำจัดแมลงศัตรูพืชได้ผลดีรวดเร็ว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก่อนการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช

นอกนั้นไม่พบความสัมพันธ์ในข้ออื่น ๆ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ผลต่อพฤติกรรมในระหว่างการใช้สารเคมีของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก่อนและหลังใช้สารเคมีของเกษตรกร

สรุป : ผลจากการวิจัยครั้งนี้หากพิจารณาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการให้ความรู้ให้ตรงกับความต้องการ พบว่าเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเคมีปราบศัตรูพืชจากสื่อวิทยุมากกว่าสื่อช่องทางอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มเพื่อนบ้านในชุมชนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการนำข้อมูลข่าวสาร ไปใช้ในการปฏิบัติจริงมากกว่าสื่ออื่นๆ อย่างไรก็ตามการที่เกษตรกรมีระดับความรู้และการรับรู้ที่ค่อนข้างสูงนั้นยังต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพต่อไป

Introduction: This research aims to study the perception regarding the use of pesticides in agriculture. Baseline knowledge and the relationship between perceptions and use of pesticides of farmers in Ban Pa Phai, Tambon Mac Pong, Amphoc Doi Saket, Changwat Chiang Mai were explored.

Methods: We randomly sampled blood for pesticide levels in our target population of 102 individuals in February 2003. We also explored a standard questionnaire to obtain geographic information, baseline knowledge regarding pesticides, including risks and benefits, and details regarding behavior during, before, and after pesticide use. Data analysis calculated the statistic value i.e. frequency, percentage, average, standard deviation for geographic information, perceptions, knowledge and behavior of pesticide uses. The relationship between perceived risks and benefits of pesticides use and pesticide use behavior was analyzed using correlation and ANOVA.

Results: Our data illustrates a medium to high level of baseline knowledge regarding use of pesticide in our study population. Most information about pesticides was obtained from radio. However, the most influential source of information for our cohort was from other members of the neighborhood. Most farmers surveyed about blood checking since February 2003 acknowledged prior experience with pesticide use. Most agreed that the introduction contained in the label was clear, appropriate, and enabled them to properly use the product. However, a common complaint was that letters on the label were often small and difficult to read. Most farmers surveyed however still did not feel comfortable using pesticides on their own and indicated a desire for further education by a trained agriculturist.

With regard to behaviors prior to, during, and after pesticide use, most farmers surveyed behaved appropriately except in adequately denoting areas where pesticides had been applied.

The relationship between the perceived risks and benefits of pesticide use reported that the most widely cited perceived benefit of pesticide use in our cohort was its effectiveness in quickly eliminating insect pests. It also related to only the prior pesticide use behavior such as not using hand to stir to chemical substances, not open the container cover by mouth, use the stick to stir the pesticide before use, check the readiness and completion of tools and equipment before

TE 154996

use, and read the label and practice correctly according to the instruction on the label ($p < 0.02$) whereas no relationship with other period. The link between pesticide knowledge and use was also explored in this project. Baseline knowledge of pesticides most strongly correlated with behavior during pesticide use such as wearing the appropriate long sleeve shirt and trousers, hat or head protection, shoes, and let the children or pets out of the spraying area at the statistic significant ($p < 0.01$). However, it has no affected to prior and after pesticide use of the farmers.

Conclusion: From this study one of the very important issue we learned that the farmers can get the information about pesticides from radio more than any kind of channels. By the way, they could understand and had benefits from neighborhood more than other kind of channels of communication.

However, this result of research confirmed that although the farmers are high level of knowledge perception of pesticide use but it was not lead to good practice or good behavior so it should input more effort and work more closely with the farmer if we aim to make change.